

به نام خدا

آسیب های اجتماعی با تاکید بر زنان سرپرست خانوار

مولفان :

رضا عجم

فاطمه زاهدی فرد

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: عجم، رضا، ۱۳۵۲-
عنوان و نام پدیدآور: آسیب‌های اجتماعی با تأکید بر زنان سرپرست خانوار/ مولفان رضا عجم،
فاطمه زاهدی فرد.
مشخصات نشر: ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۹۴ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۸۶۱-۲-۲
وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
یادداشت: کتابنامه: ص ۹۴-۹۲.
موضوع: آسیب‌های اجتماعی- زنان سرپرست خانوار
شناسه افزوده: زاهدی فرد، فاطمه، ۱۳۵۶
رده بندی کنگره: RJ۵۶۳
رده بندی دیویی: ۶۱۸/۹۳۴۶
شماره کتابشناسی ملی: ۹۵۷۶۹۸۴
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

نام کتاب: آسیب‌های اجتماعی با تأکید بر زنان سرپرست خانوار

مولفان: رضا عجم - فاطمه زاهدی فرد

ناشر: ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)

صفحه‌آرایی، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

چاپ: زبرجد

قیمت: ۸۵۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۸۶۱-۲-۲

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

تقدیم به

دخترم

امید بخش جانم که آسایش او آرامش من است

فهرست مطالب

۹	فصل اول
۹	کلیات
۱۱	اهمیت موضوع
۱۵	فصل دوم
۱۵	مبانی نظری
۱۶	۲-۱ مقدمه
۱۷	۲-۲ آسیب های اجتماعی چیست؟
۱۹	۲-۳ تعریف و انواع هنجارهای اجتماعی
۲۰	۲-۴ تعریف و تاریخچه آسیب شناسی اجتماعی
۲۱	۱-۴-۲ آسیب شناسی اجتماعی در دوران باستان
۲۲	۲-۴-۲ آسیب شناسی اجتماعی در دوران معاصر
۲۳	۲-۵ آسیب شناسی اجتماعی در ایران
۲۸	۶-۲ مفاهیم اساسی در علم آسیب شناسی
۲۸	۱-۶-۲ انحرافات اجتماعی
۲۸	۲-۶-۲ منکرات
۲۹	۲-۷ عوامل موثر در آسیب های اجتماعی
۲۹	۱-۷-۲ خانواده و مدرسه
۳۰	۲-۷-۲ گروه همسالان
۳۱	۳-۷-۲ وسایل ارتباط جمعی
۳۱	۴-۷-۲ شهرنشینی

- ۳۲..... ۸-۲ انواع آسیب های اجتماعی
- ۳۲..... ۸-۲-۱ اعتیاد
- ۳۵..... ۸-۲-۲ طلاق
- ۳۶..... • فرزندان طلاق
- ۳۷..... • کاهش میل ازدواج در فرزندان طلاق
- ۳۸..... ۸-۲-۳ سرقت
- ۳۸..... ۸-۲-۴ خودکشی علل و عوامل آن
- ۳۹..... ۸-۲-۵ فقر
- ۴۰..... ۸-۲-۶ بیکاری
- ۴۰..... ۸-۲-۷ مزاحمت جنسی
- ۴۱..... ۸-۲-۹ خانواده و خانوار
- ۴۲..... ۸-۲-۱۰ مفهوم سرپرست خانوار
- ۴۳..... ۸-۲-۱۱ بی سرپرستی چیست؟
- ۴۳..... ۸-۲-۱۲ خانواده های بی سرپرست
- ۴۴..... ۸-۲-۱۳ انواع زنان سرپرست خانوار
- ۴۶..... ۸-۲-۱۴ افزایش زنان خودسرپرست
- ۴۸..... ۸-۲-۱۵ ضرورت اشتغال زنان خود سرپرست
- ۴۹..... ۸-۲-۱۶ عوارض اشتغال زنان
- ۵۰..... ۸-۲-۱۷ مشکل کودکان بی سرپرست
- ۵۰..... ۸-۲-۱۸ محل سکونت نامناسب و انحرافات
- ۵۱..... ۸-۲-۱۹ مسکن نامناسب خانواده های بی سرپرست
- ۵۲..... ۸-۲-۲۰ وسایل زندگی خانواده های بی سرپرست

- ۵۳.....۲۲-نگاهی به بی سرپرستی در جهان
- ۵۴.....۲۳-بررسی آماری در سایر کشورها
- ۵۵.....۲۴-نگاهی به بی سرپرستی در ایران
- ۵۵.....بی سرپرستی قبل از انقلاب
- ۵۸.....۲۵-عملکرد جمهوری اسلامی
- ۵۸.....۲۵-۲-قانونگذاری
- ۶۱.....۲۵-۲-اجرائی
- ۶۳.....۲۶-زنان سرپرست خانوار ایران فقیرترین فقرا هستند
- ۶۴.....۲۷-۲-مبانی نظری
- ۶۴.....۲۷-۲-دیدگاه اسلام
- ۶۷.....۲۷-۲-دیدگاه روان شناسی
- ۶۹.....دیدگاه روان پزشکی
- ۶۹.....دیدگاه روان تحلیلی
- ۷۰.....۲۷-۲-دیدگاه فمینیستی
- ۷۰.....۲۷-۲-نظریه های جامعه شناسی
- ۷۱.....۲۷-۲-نظریه زنانه شدن فقر
- ۷۲.....۲۷-۲-نظریه ساختی کارکردی
- ۷۳.....۲۷-۲-نظریه طبقاتی و ناتوانی دولت ها
- ۷۴.....۲۷-۲-نظریه کنش
- ۷۷.....۲۷-۲-رفاه اجتماعی زنان سرپرست خانوار
- ۷۸.....۲۷-۲-۱۰-نظریه والی
- ۷۸.....۲۷-۲-۱۱-نظریه طبقات اجتماعی

- ۷۹.....۱۲-۲۷-۲ سلامت اجتماعی
- ۸۰.....۱۳-۲۷-۲ حمایت اجتماعی
- ۸۱.....۲۸-۲ نظریه های مربوط به حوزه فرهنگ
- ۸۶.....۲۹-۲ چهارچوب نظری پژوهش
- ۸۶.....۳۰-۲ پیش بینی های نظریه تحقیق
- ۸۷.....۳۱-۲ تعریف مفاهیم
- ۸۷.....۱-۳۱-۲ تعریف های نظری
- ۸۷.....آسیب های اجتماعی
- ۸۷.....زنان سرپرست خانوار
- ۸۸.....حمایت اجتماعی
- ۸۸.....بی عدالتی جنسیتی
- ۸۸.....اعتقادات دینی
- ۸۹.....۲-۳۱-۲ تعریف عملیاتی
- ۸۹.....آسیب های اجتماعی زنان سرپرست خانوار
- ۸۹.....پایگاه اقتصادی و اجتماعی
- ۸۹.....کمک های حمایتی کمیته امداد امام خمینی (ره)
- ۹۰.....بی عدالتی جنسیتی در کار
- ۹۰.....تلاش و سازگاری زنان سرپرست خانوار
- ۹۰.....عامل بی سرپرستی زنان سرپرست خانوار
- ۹۲.....منابع و ماخذ
- ۹۲.....منابع فارسی
- ۹۴.....منابع انگلیسی

فصل اول

کلیات

زنان سرپرست خانوار از جمله گروه های آسیب پذیر اجتماعی هستند که با مشکلات و موانع زیادی در زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی خویش مواجه اند. با لحاظ مشکلات و مسائل شهرنشینی در شهرهای بزرگ و عدم توجه به رفع معضلات خانوارهای زن سرپرست این گروه می توانند آسیب های جبران ناپذیری را بر جامعه وارد سازند. بدین لحاظ توجه دقیق به مسایل و مشکلات آنها و ارائه راهکارهای درست و اصولی به منظور حمایت از این قشر از جمله وظایف نهادها و سازمان های خدمات اجتماعی هر کشور است. امروزه مشکلات این گروه از زنان به حدی است که ضرورتاً نهاد و سازمان حقوقی خاصی باید حمایت و صیانت از آنان را بر عهده بگیرد (بختیاری، محبی، ۱۳۹۳ به نقل از cf. Buvinic, Youssef & Lm, 1978). از آن جا که تعداد زنان سرپرست خانوار به جهت افزایش نرخ طلاق، افزایش نرخ جرایم اجتماعی، افزایش تعداد زندانیان، اعتیاد یا مهاجرت سرپرست خانوار روندی صعودی دارد، لازم است تدابیری اتخاذ شود تا مشکلات

آنها موجب اخلال در نظم و تبعات اجتماعی و تکمیل زنجیره آسیب‌های اجتماعی نگردد. (بیگلریان، ۱۳۸۲: ۳۸) زنان سرپرست خانوار دارای مسئولیت سنگین اقتصادی و اجتماعی در خانواده هستند. آنان هم مادران فرزندان خود هستند و هم پدران آنان، اصطلاح زنان سرپرست خانوار به زنانی اطلاق می‌شود که مسئولیت تأمین معاش زندگی یا اداره امور خود و یا خانواده خود را بطور دائم یا عهده دار هستند (همان منبع f. Mc Gowan, 1990)

زنان سرپرست خانوار از جمله گروه‌های آسیب پذیر اجتماعی هستند که گاه عواملی چون طلاق، فوت یا اعتیاد همسر، از کار افتادگی و رها شدن توسط مردان موجب آسیب پذیر شدن این طیف وسیع در جامعه می‌شود. تصور این واقعیت که اگر موقعیت آنان در جامعه سنتی و پدر سالارانه باشند نیز درد آور است. براساس آمارهای رسمی کشور در سال ۱۳۸۲ زنان سرپرستی ۹/۴ درصد خانوار ایرانی را بر عهده داشتند (غفاری: ۱۳۸۲: ۶)

دکتر عادل آذر نماینده مجلس شورای اسلامی در همایش کارافرینی و ایجاد اشتغال زنان سرپرست خانوار که در تاریخ بیست دیماه ۱۳۹۴ در دانشگاه صنعتی شریف برگزار شد در این خصوص اظهار نظر کردند که {در حال حاضر ۲۱۱۱۰۶۸۱ خانوار در ایران زندگی می‌کنند که سرپرستی حدود ۱۲ درصد از آنها بر عهده زنان می‌باشد} این در حالی است که براساس سرشماریهایی که قبلاً انجام شده بود زنان سرپرست خانوار ۶/۵ درصد از خانوارها بودند و پیش بینی می‌شود که تعداد خانوارهای زن سرپرست به شدت در حال افزایش باشد.

متأسفانه در جامعه کنونی ما زندگی زنان پس از ترک شوهر غالباً با ابهامات و مخاطراتی روبروست از جمله سرپرستی فرزندان به تنهایی، سختی مشکلات اقتصادی، زندگی در تنهایی و همراه با افسردگی و ناامیدی و همچنین نگرش غلط جامعه نسبت به زنان مطلقه و بیوه در فقدان همسرشان آنان را در روابط اجتماعی و حضور در اجتماع با مشکلات عدیده ای روبرو می‌کند. نگاه‌های معنی دار، سخنان تلخ و گزنده، از دست